

**M
A
S**

Jaarverslag 2024

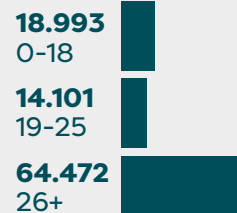
Het MAS had
in 2024 ...

196.325

bezoekers

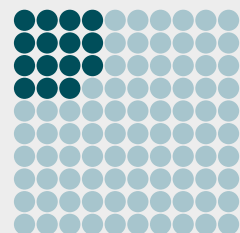
in de collecties en tentoonstellingen

Divers publiek: jong tot oud

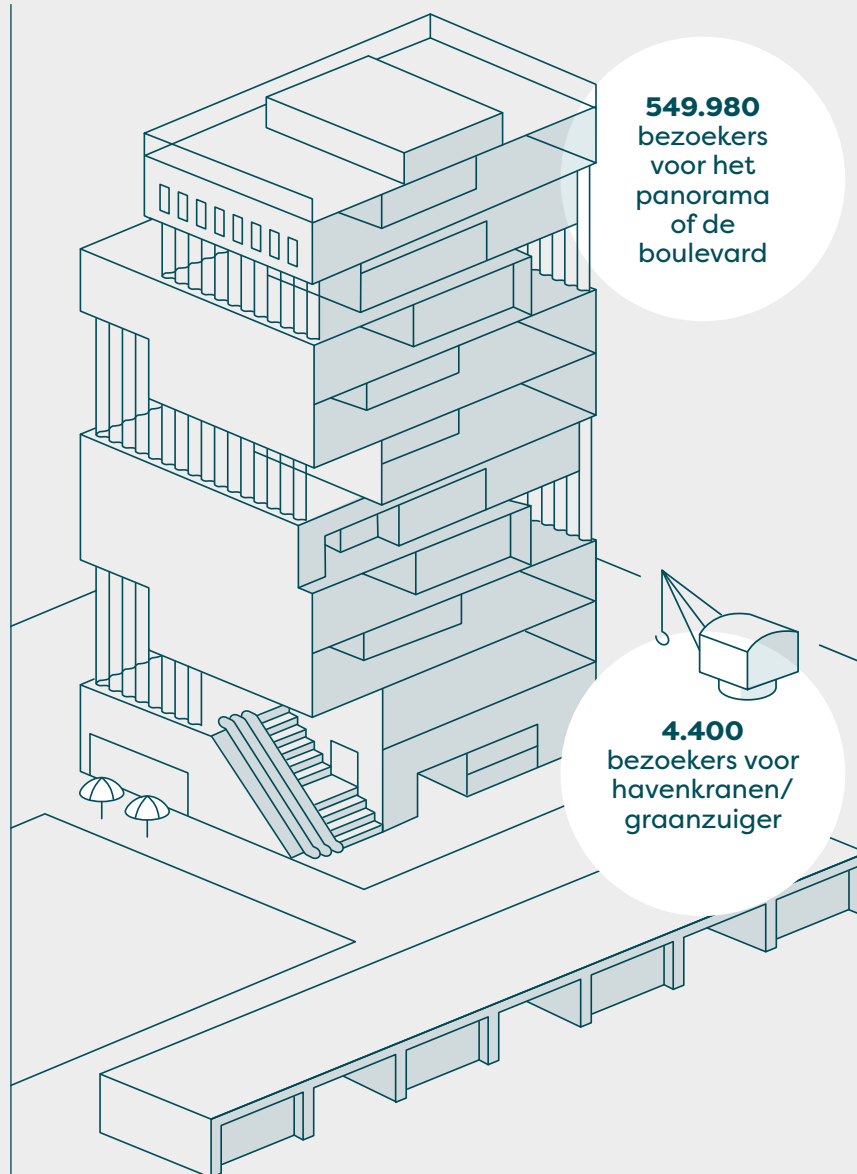
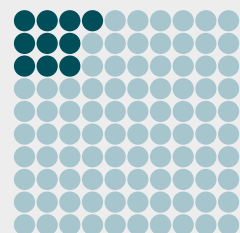

*Leeftijd onbekend: 98.759

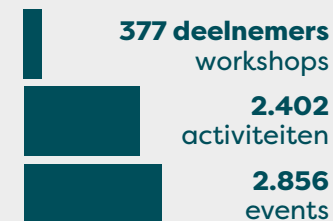
15% kwam in schoolverband

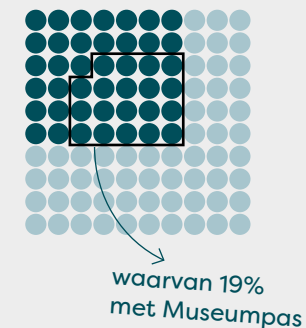
10% bezocht een expo met gids

Beleving buiten de tentoonstellingen

42% van de bezoeken waren betalend

Ook online een groot publiek

26.546
Nieuwsbriefabonnees

36.598
Facebookvolgers

Het MAS...

**...heeft een
uitmuntende
basiswerking**

P4

**...verbindt de
collectie met de
maatschappij**

P23

**...staat voor
toonaan-
gevende
thematische
tentoon-
stellingen**

P31

**...is een gastvrije
ontmoetings-
plaats**

P41

**...investeert
in duurzame
stedelijke,
nationale en
internationale
partner-
schappen
en relaties**

P48

**...is een talent-
gedreven,
slagkrachtige
organisatie**

P59

1

**Het MAS
heeft een
uitmuntende
basiswerking**

1

Het MAS optimaliseert verder alle processen rond collectiewerking

Het MAS werkte samen met de collega's van de Antwerpse Museumgroep om de processen rond collectiewerking te stroomlijnen binnen het stedelijk kader.

In 2024 werd zowel het schenkingsbeleid als het ontzamelbeleid aangepakt en werden de nieuwe processen zowel door de stad Antwerpen als het Autonoom Gemeentebedrijf Culturele Instelling Antwerpen/Erfgoed goedgekeurd. Vanaf 2025 kan het MAS effectief aan de slag met deze nieuwe procedures.

In 2024 is een tweede versie van de Erfgoedrapportageapp ontwikkeld. Met ERA registreert iedereen vanaf 2025 conditierapporten (tekst en beeld)

op een uniforme manier, ook op locatie (bijvoorbeeld door een koerier in het buitenland).

Het MAS scherpste de werkwijze voor retroregistratie verder aan. Het retroregistratie-project “katholieke devotie” focuste aanvankelijk op 15.000 devotieprenten in de collectie en werd uitgebreid tot thematisch verwante verzamelingen: bedevaartvaantjes (794 nieuwe records, 931 nieuwe foto's in DAMS), devotiemedailles (voor 5.278 items foto's en registratie aangevuld), drukplaten van devotieprenten (voor alle 285 items foto's en registratie aangevuld). Ook voor andere verzamelingen gebeurde retroregistratie, onder meer voor de verzameling opticaprenten (573 records en foto's aangevuld) en voor de tandtechniekverzameling Vonck in het kader van waarderingsonderzoek (zie verder). Het MAS schoonde de thesaurus op: 1.539 gewijzigde termen en 505 nieuwe termen.

1 Het MAS optimaliseert

Meetbare actie

Het verder registreren en fotograferen van de MAS-collectie, zowel nieuwe aanwinsten als retroregistratie.

Indicator

5.318

nieuwe records in Adlib

Aantal nieuwe records hangt samen met aanbiedingen en projecten hedendaags verzamelen (zie OD 1.2).

58.311

gewijzigde records in Adlib

Jaarlijks minimaal 2.500 gewijzigde records.

19.918

nieuwe uploads in Dams

Jaarlijks minimaal 500 nieuwe foto's in DAMS.

Realisatie van minimaal 2 grote projecten retroregistratie voor uitgebreide, te ontbulken deelcollecties.

Katholieke devotie

Realisatie project

55

restauranties

(waarvan 50 door externe restauratoren)

37

conservatiebehandelingen

111

preventieve conservatiebehandelingen

(ifv nieuwe expo of wissels)

Realisatie van gemiddeld 50 restauratieprojecten en 200 conservatorische ingrepen, in samenwerking met restauratoren en gespecialiseerde opleidingen.

2

Het MAS actualiseert zijn collectie

Het MAS ontving in 2024 24 schenkingen van in totaal 327 objecten. De belangrijkste schenking betrof een legaat van 20 Europese schilderijen in oriëntalistische stijl (19de eeuw – eerste helft 20ste eeuw).

Het MAS heeft sinds 2024 opnieuw een structureel aankoopbudget voor de collectie. Het museum deed 7 aankopen van in het totaal 93 objecten. De belangrijkste aankopen betroffen: het schilderij Matelots hindous van Victor Hageman, 1900-1908; het kunstwerk L'éventail japonais van Max Elskamp, 1886 en 11 Europese exclusieve poppen, 1830-1930, van een Antwerpse verzamelaar.

Het MAS deed een inhaalbeweging op vlak van digital born door de opname van de foto's van Alles van waarde, een coproductie tussen ErfgoedLab en MAS, op te nemen in de collectie.

Meetbare actie

Structureel collectieoverleg waar nieuwe aanbiedingen worden geëvalueerd en afgetoetst aan het collectieplan.

Actieve prospectie, met sterkere inzet op zichtbaarheid aanwinsten.

Verwerving digital born collectiestukken.

Indicator

11
overlegmomenten

2
communicatieacties

1.259
nieuwe

1.764
aangevulde

3

Het MAS werkt als collegiale partner van de Antwerpse Museumgroep mee om het behoud en beheer van de collectie en de depotwerking verder te versterken

Het MAS werkte samen met de collega's van de Antwerpse Museumgroep om het behoud en beheer van de collectie en de depotwerking te versterken.

In 2024 kwam de reeds verzadigde depotcapaciteit nog meer onder druk te staan en drongen er zich structurele

maatregelen op. Als antwoord op de gestegen ruimtevraag werd extra depotruimte gecreëerd op site Luchtbal en kon de bij partner Katoen Natie gehuurde depotruimte opgewaardeerd en geoptimaliseerd worden door de ingebruikname van een kwalitatief hoogstaand museaal depot.

Met het oog op een structurele verankering en kwalitatieve huisvesting van de gehele collectiewerking (zowel depot als conservatie/restauratie, art handling en atelier werking) werd in samenwerking met het team Stadsbouwmeester en vastgoedpartner AG VESPA een ontwerpwedstrijd uitgeschreven voor de ontwikkeling van het "Collectie Centrum Antwerpen". Uit de 38 ingestuurde kandidaturen werden 5 ontwerpteams geselecteerd waaruit na een intens jureringsproces het ontwerp van TV Office WINHOV-HUB gekozen werd.

Het intense ontwerpproces moet medio 2025 leiden tot een definitief ontwerp als basis voor het aanbestedingsdossier. Deze initiatieven zorgen ervoor dat in afwachting van de realisatie van het "Collectie Centrum Antwerpen" de dienst Behoud en Beheer voldoende kwalitatieve depotruimte beschikbaar kan stellen aan de Antwerpse musea.

3 Het MAS werkt als collegiale partner

Het eengemaakte team Art Handling stond garant voor de volledige logistieke ondersteuning in functie van de museale werking. In het MAS ondersteunde ze bij de opbouw van de tentoonstelling 'Naar Antarctica'.

Het team Restauratie en Preventieve Conservatie ondersteunde de instellingen bij de verschillende restauratieopdrachten in functie van geplande ontsluitingen of bruiklenen. De specialisaties schilderij, hout, papier, boek en scheepsmodel werden hoofdzakelijk door de eigen restauratoren opgenomen, andere disciplines werden uitbesteed waarbij Behoud en Beheer als adviesverlener en controleorgaan optrad. Vanuit het team Restauratie en Preventieve Conservatie werd een strategie "Integrated Pest Management" (IPM) uitgerold over 12 museale locaties. Een ICM-werkgroep ("Integrated Contamination Management") werd eveneens opgestart, met als doel kennisdeling op het vlak van contaminatieproblematiek bij roerend erfgoed.

4

Het MAS zet onderzoekstrajecten en -samenwerkingen uit

Het MAS voerde onderzoek in functie van de tentoonstellingen.

Voor de expo 'Naar Antarctica' (2024) was de International Polar Foundation de belangrijkste academische partner en bemiddelaar met andere wetenschappelijke instanties.

Voor de expo 'Compassion' (2025) werd samengewerkt met onder andere Prof. Barbara Baert (Kunstwetenschappen KULeuven), Prof. Manuela Kalsky (Karen Armstrong Leerstoel voor Religie, Waarden en Maatschappelijke Transformaties - Universiteit voor Humanistiek Utrecht), Prof. Christian Keyzers (Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen

Universiteit Amsterdam.) De samenwerking met het Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA) mondde uit in het lezingenprogramma 'Compassion in context' en de samenwerking met het onderzoeksteam van SOLIGION, Universiteit Antwerpen in de publicatie 'God in de welvaartsstaat: Omgaan met religieus en levensbeschouwelijk geïnspireerde solidariteit in Vlaanderen'.

Voor de expo 'Martial Arts' (2026) werd onderzoek opgestart met onder meer Sophie Elpers (UA Erfgoedstudies), Jeroen Scheerder (Sportwetenschappen KULeuven), Marc Theeboom (Sportwetenschappen VUB) en Jamal Toualla (Sporting A).

Het MAS heeft drie herkomstonderzoeksprojecten opgestart en verdergezet. (Zie OD 5.3)

Het MAS heeft het waarderingsproject op de tandtechniekcollectie Vonck voltooid. De volledige verzameling werd voorzien van basisregistratie en foto's (412 nieuwe records, reeks HH.3080). Voor de collectiewaardering betrok het MAS een actieve tandtechnicus uit Aarschot en een gepensioneerde tandtechnicus en vrijwilliger van Histaruz UZLeuven en de medewerker medisch erfgoed van Etwie (Lieselot Cornelis).

4 Het MAS zet onderzoekstrajecten en -samenwerkingen uit

De twee tandtechnici speelden een cruciale rol als 'burgerwetenschappers' in zowel de beschrijving als de waardering van de collectie. De familie Vonck werd betrokken bij het onderzoek naar de herkomst van de collectie.

Het MAS doet ook aan collectieonderzoek in functie van het project De Poesje Leeft. (zie OD 2.2)

Er ging ook heel wat werktijd naar adviesverlening aan onderzoeksprojecten van derden in verband met de MAS-collectie. 32 van de 85 beantwoorde onderzoeksvragen waren internationaal en die betroffen in hoofdzaak de Wereldcollectiecluster en de Maritieme collectiecluster.

Meetbare actie

Uitvoering eigen onderzoek en onderzoekssamenwerking ter voorbereiding van thematische tentoonstellingen. Reeds gepland: Naar Antarctica (2024), Compassion (2024-2025).

Herkomstonderzoek via eigen onderzoek en samenwerking (Zie ook OD 5.2) .

Langlopende samenwerkingsverbanden met academische partners rond onderzoek op de MAS-collectie en voor MAS-tentoonstellingen.

Indicator

2
expo realisaties

3
projecten

5
projecten

4 Het MAS zet onderzoekstrajecten en -samenwerkingen uit

Meetbare actie

Project collectiewaardering van een deelcollectie n.a.v. de vernieuwing van het Centraal Depot Musea. Opzet van een proeftuin rond citizen science, met focus op Linked Open Data.

Indicator

Vonck

Realisatie: waardering tandtechniekcollectie

Verdere ontwikkeling van het publicatiebeleid, met het oog op het delen van onderzoeksresultaten via eigen presentaties en publicaties en via bijdragen in publicaties, tijdschriften, events en (online) fora.

7

publicaties

Jaarlijks minimum 3 publicaties

13

presentaties

Jaarlijks minimum 5 presentaties

Meetbare actie

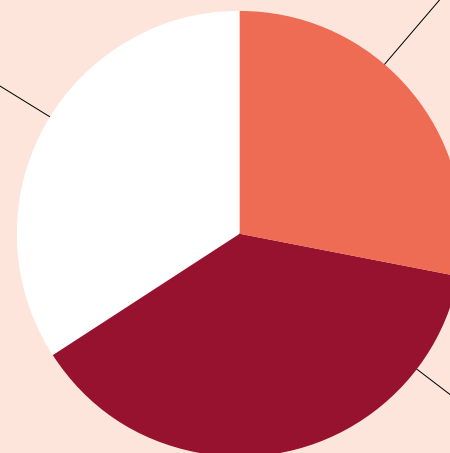
Concrete voorbeelden van onderzoek door derden op de collectie.

Indicator

85

bijdragen van het MAS aan onderzoek van derden

29
overige

24
academisch onderzoek op master, doctoraat of postdoc niveau

32
internationaal onderzoek

5

Het MAS zet versneld in op de digitale collectieontsluiting en vernieuwt via digitale toepassingen

Het MAS werkte samen met de collega's van de Antwerpse Museumgroep voor de digitale basisinfrastructuur.

De Antwerpse Museumgroep heeft in 2024 ingezet op de opmaak van een architectuurtekening van het huidige digitale landschap van de Antwerpse stedelijke musea en erfgoedinstellingen. Dit omvatte een overzicht en analyse van alle gebruikte datasystemen, zowel op groepsniveau als op niveau per individueel huis. Hierbij is enerzijds het IT-landschap in kaart

gebracht en anderzijds is beschreven voor welke processen de verschillende applicaties gebruikt worden, met evaluatie van positieve elementen en eventuele tekortkomingen. Dit is de basis voor het toekomstig beleid.

De Antwerpse Museumgroep heeft in 2024 de principebeslissing genomen om vanaf 2026 in te stappen in de Vlaamse Erfgoedatabank van meemoo en de vier museale collectiesystemen van de groep uit te faseren. Gezien de beperkte faciliteiten voor archief- en bibliotheekbeheer in de Vlaamse Erfgoedatabank behield de museumgroep hiervoor de bestaande toepassingen, met integratie via de Datahub.

De Antwerpse Museumgroep realiseerde in 2024 een eerste versie van de Datahub. Die brengt de gegevens van de verschillende collectiesystemen samen, gebruik makend van semantisch web-technologie en standaarden zoals CIDOC CRM. Het gecombineerde datamodel is vervolgens ook omgezet naar de OSLO-standaard. Geïntegreerde bronnen worden aangeboden via één dataplatform, via API's en SPARQL-queries. De uitgebreide documentatie van het datamodel is online beschikbaar (<https://antwerp-cultureel-erfgoed.digipolis.be>). In 2024 werd een lastenboek opgesteld voor het realiseren van een basisontsluiting van de collectiedata via de Datahub.

5 Het MAS zet in op digitale collectieontsluiting

De Antwerpse Museumgroep heeft in 2024 een nieuw systeem ontwikkeld voor het beheer van digitale objecten. In eerste instantie gaat het om een technologie-update die mogelijkheden realiseert voor de verdere uitbouw van het systeem. De migratie van het huidige naar het nieuwe systeem staat begin 2025 gepland. Waar het huidige DAMS-systeem rechtstreeks gekoppeld is met de afzonderlijke collectiesystemen, is het nieuwe DAMS gekoppeld via de Datahub.

In het MAS zelf werd ondertussen de overstap naar Sharepoint uitgevoerd.

Antwerpen - Cultureel Erfgoed

Start

[Inleiding](#)

Legende

[Kleurcodes](#)

Museologisch object

[Identificatie](#)

[Inhoud](#)

[Fysieke kenmerken](#)

[Vervaardiging](#)

[Bewaargegevens](#)

[Context](#)

[Rechten](#)

[Herkomst](#)

[Verwijzingen](#)

[Verwant materiaal](#)

Bibliografische manifestatie

[Identificatie](#)

[Inhoud](#)

[Fysieke kenmerken](#)

[Expressiecreatie](#)

[Manifestatiecreatie](#)

[Bewaargegevens](#)

[Verwijzingen](#)

[Verwant materiaal](#)

Bibliografisch object

[Identificatie](#)

[Inhoud](#)

[Fysieke kenmerken](#)

[Herkomst](#)

Inleiding

Antwerpen - Cultureel Erfgoed

De Antwerpse erfgoed objecten zijn zeer divers en worden in meerdere collectiebeheersystemen bijgehouden: Adlib, Brocade Bibliotheek en Brocade Archief/Arches/ArchivesSpace. Beeldmateriael en bijhorende metadata worden opgeslagen in een eigen Digital Asset Management Systeem. Dat maakt de ontsluiting en uitwisseling van collectiedata tussen de Antwerpse stedelijke musea (MAS, Rubenshuis, Red Star Line, Middelheim, Mayer van den Bergh, Plantin Moretus en Vleeshuis), de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience en het Letterenhuis onmogelijk. Sommige musea (zoals Plantin Moretus) gebruiken drie collectiebeheersystemen tegelijkertijd (museum, bibliotheek, archief) en moeten dus via drie platformen hun collecties opzoeken.

De datahub als aggregatieplatform

Daarom werd er gekozen om intensief in te zetten op een aggregatie platform - de datahub. Deze werd ontwikkeld om de data samen te brengen en te integreren gebruik makend van semantische web technologie en gemeenschappelijke standaarden zoals CIDOC CRM. Deze internationale ontologie werd binnen de erfgoedsector reeds 20 jaar geleden opgestart en is uitgegroeid tot de de-facto standaard binnen het domein van cultureel erfgoed. Met deze standaard is het mogelijk om erfgoed data van archieven, bibliotheken en musea met elkaar te verbinden.

Gefaseerde aanpak

In Antwerpen gebeurde de omzetting van deze data in een gefaseerde aanpak: eerst werden de museale data omgezet in een

6

Het MAS staat garant voor een gelaagde belevingscontext

Het MAS zette in op de verdere doorontwikkeling van het aanbod voor schoolgroepen en het aanbod voor families en kinderen in hun vrije tijd en werkte daarbij vaak samen met diverse partners. Het MAS ontwikkelde en implementeerde een actieplan inclusie, vertrekkend vanuit de noden van specifieke doelgroepen maar met als resultaat een aanbod waar alle bezoekers baat bij hadden. Via drempelverlagende evenementen boorde het MAS nieuwe publieken aan. In 2024 werden onderstaande zaken ontwikkeld:

Het MAS als leerplek

Het MAS werkte samen met verschillende onderwijsinstellingen en bood studenten en leerkrachten een leeromgeving. Dit jaar was het museum een plek voor onderzoek en praktijkervaring

voor studenten en leerkrachten van de Universiteit Antwerpen, AP Hogeschool en Stedelijk Onderwijs Antwerpen.

Studenten van de Universiteit Antwerpen onderzochten de expo 'Stad in oorlog' binnen het vak Exhibition Design. Voor AP Hogeschool bood het MAS een pedagogische workshop en observatiestages aan binnen het vak Artful teaching. Het MAS werkte samen met het Stedelijk Onderwijs en organiseerde twee vormingsdagen voor leerkrachten in het kader van Vreedzame school en School zonder racisme.

Twee MAS-gidsen namen deel aan de leergemeenschap WaardenBurger, een samenwerking tussen ExploRatio en de onderzoeksgroep Sociaal-Agogisch Werk van Odisee. De leergemeenschap bestond uit gidsen van diverse musea. Ze werden getraind in het begeleiden van gesprekken over gevoelige onderwerpen tijdens klasbezoeken.

Een plek voor kinderen en families

Bij de expo 'Iemand thuis?' is het aanbod uitgebreid met twee nieuwe rondleidingen. Er is een rondleiding ontwikkeld voor de derde kleuterklas en het eerste leerjaar, uitgewerkt door een leerkracht kleuteronderwijs. Daarnaast is er een nieuw DIY-pakket ontwikkeld waarmee leerkrachten OKAN en NT2 zelf hun klas kunnen rondleiden.

6 Het MAS staat voor gelaagde belevingscontext

Bij de expo 'Naar Antarctica' is er een doeboekje voor families gemaakt. Tijdens de Kunstendag voor Kinderen heeft het MAS geëxperimenteerd met de Hop Up Playground. Hop Up is een innovatief speelconcept voor kinderen van 3 tot 12 jaar.

Het MAS zette ook in 2024 zijn structurele samenwerking met kunstjeugdbeweging Bazart verder. Elke afdeling komt één keer naar het MAS voor een creatieve activiteit gekoppeld aan één van de tentoonstellingen.

Evenementen die nieuwe publieken trekken

In het kader van Erfgoeddag, met het thema 'Thuis' heeft het MAS samengewerkt met FMDO vzw – Federatie van Mondiale en Democratische Organisaties, Erfgoeddag en ErfgoedLab. Het programma bestond uit een theeceremonie en verhalen met zang en dans.

6 Het MAS staat voor gelaagde belevingscontext

Het MAS organiseerde zoals elk jaar het Feest van de Doden in samenwerking met Mestizo Art Platform. Tijdens de Krokusvakantie nodigde het MAS Jeugdfilmfestival Antwerpen uit voor de vertoning van jeugdfilms in de expo 'Iemand thuis?' Voorafgaand aan de vertoning krijgen de filmgasten de kans om de expo te bezoeken.

In samenwerking met DAKkan Festival 2024 organiseerde het MAS een unieke rooftop rave, met Lander & Adriaan op het panoramadak.

Traditiegetrouw nam het MAS ook in 2024 weer deel aan Museumnacht met uitgebreid en prikkelend programma voor jong en oud.

Inclusie

Al vanaf het adviesrapport van Licht en Liefde (2010) en de screening door Fevlado (2011), werkt het MAS samen met gespecialiseerde organisaties aan een aanbod-op-maat. We vertrekken vanuit de noden van specifieke doelgroepen, maar met als resultaat een aanbod waar alle bezoekers baat bij hebben.

Dit jaar schreef het MAS een actieplan inclusie uit, en werden een aantal structurele ingrepen gerealiseerd: een (visueel) stappenplan op de website voor mensen met een autismespectrumstoornis, een prikkelarm bezoek (1x) én een aanbod voor blinden/slechtzienden in samenwerking met VEBES (2x) bij elke tijdelijke expo, de inrichting van een prikkelarme stiltekamer in samenwerking met BlinkOut vzw en een opleidingstraject en aanwerving van twee dove gidsen Vlaamse gebarentaal in samenwerking met Het Vlaams GebarentaalCentrum vzw. Dit centrum organiseerde ook een vorming dovencultuur voor publiekswerkers, onthaalmedewerkers en erfgoedbewakers van het MAS.

6 Het MAS staat voor gelaagde belevingscontext

Meetbare actie

Aanpassing van het vaste aanbod (scholen, families, specifieke doelgroepen).

Realisatie evenementen: Erfgoeddag, Kunstendag voor Kinderen, Museumnacht ...

Concretisering van het actieplan inclusie.

Indicator

11
nieuw ontwikkelde producten, acties en/of samenwerkingen

6
evenementen

6
gerealiseerde actiepunten

Meetbare actie

Publieksbevraging als vast toetsingsmechanisme bezoekersprofielen en hun beleving.

Indicator

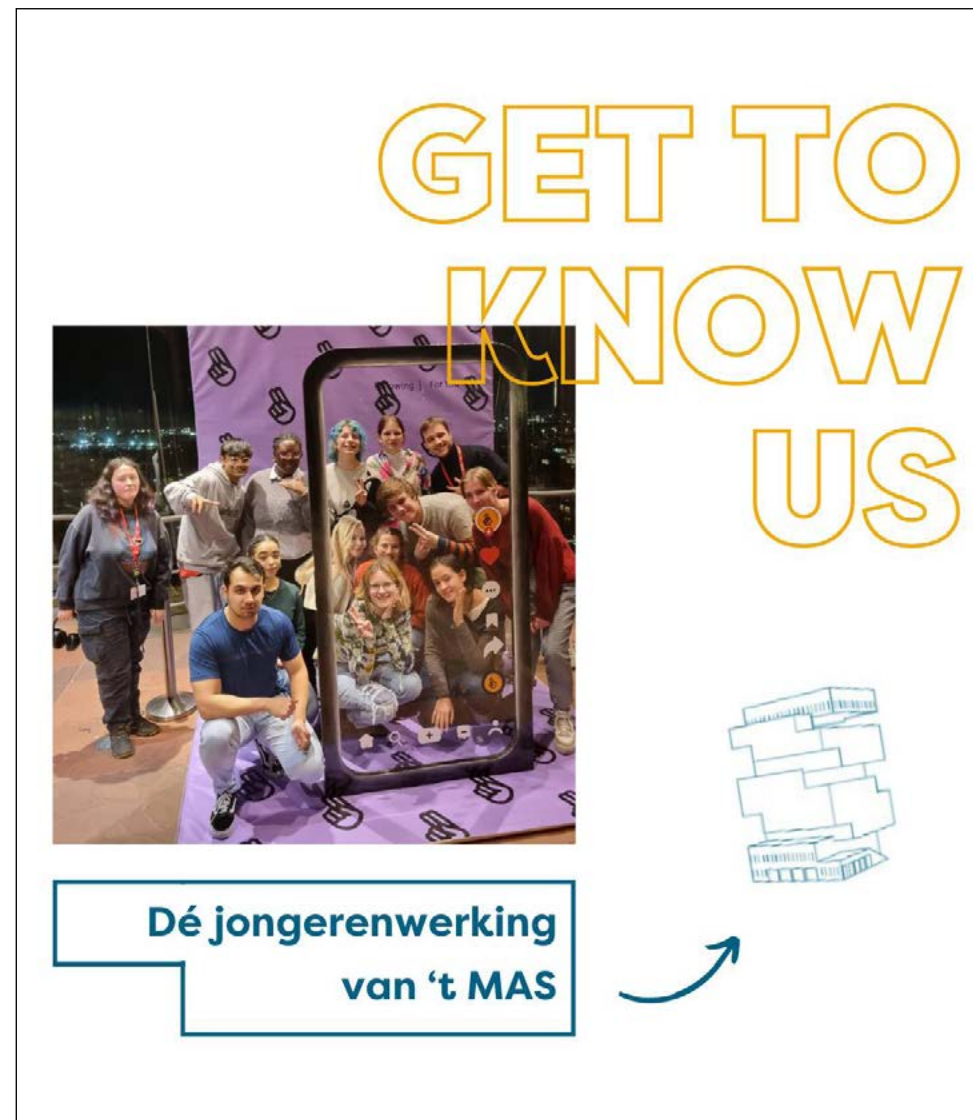
Verwerking resultaten:

- Focus op het marketingonderzoek (zie OD 1.8).
- Structurele verwerking Museumpas bezoekersrecensies

7 Het MAS blijft een museum in jonge handen

Het MAS heeft een team van 14 jongeren die min of meer zelfsturend werken en gefaciliteerd worden door een coördinator van het museum. De ploeg wisselde over de zomer met 6 nieuwe deelnemers en werd in het najaar versterkt door een stagiaire Leisure & Events van de Breda University.

Het team van MAS in Jonge Handen (MiJH) zette in op evenementen om het publieksbereik bij jongeren te vergroten. In 2024 realiseerden ze onder meer het Point of U Festival in samenwerking met WAJOW vzw, een quiz, Blind Dates op Erfgoeddag, 2 keer yoga op het dak in samenwerking met Summerschool en 2 keer studieplekken STUDY360 in samenwerking met STAN. Vooral het tweedaags Point of U Festival – voor het eerst neergestreken in het MAS - bracht een nieuw, divers publiek van jonge creatievelingen op de been. Jonge filmmakers, YouTubers, TikTokers en contentcreators

7 Het MAS blijft een museum in jonge handen

kwamen samen om de toekomst van visuele cultuur en verticale film te verkennen. Er werden workshops, lezingen en masterclasses georganiseerd die gericht waren op film- en contentcreatie. MiJH nam deel, faciliteerde en bracht reportages.

Samen met CHOO CHOO, een communicatiebureau dat gespecialiseerd is in Gen Z-communicatie, werd een plan uitgewerkt voor social media. Na een aantal workshops met de jongeren lag er een duidelijk plan van aanpak en een redactiestructuur waardoor de jongeren de tools hadden om zelf actief op social mediakanalen van MAS in Jonge Handen in te zetten. Als sluitstuk werd op 30 januari 2024 een masterclass georganiseerd door CHOO CHOO voor andere stadscollega's die aan jongerencommunicatie doen.

MiJH gaf advies aan het museum. Ze waren structureel betrokken bij het Green Team en de klankbordgroepen voor de tentoonstellingen en gaven punctueel advies rond actueel verzamelen en de tentoonstelling 'Compassion'.

Meetbare actie

Uitwerking eigen programma door de vernieuwde jongerencrew (3.0).

Inzetten op eigen communicatiekanalen en opzetten van campagnes over (acties van) MAS in Jonge Handen, met en voor jongeren.

Bepalen van een nieuwe duurzame communicatiestrategie en -aanpak i.s.m. de jongeren.

Indicator

7

activiteiten

Niet gemeten in 2024

Afgewerkt plan van aanpak afgeleverd

8

Het MAS versterkt zijn identiteit en werkt aan zijn inhoudelijke profilering als museum

Het MAS voerde in 2024 een groot publieksonderzoek ter voorbereiding van een herpositionering in samenwerking met de strategische cel van het stadsbedrijf Ondernemen en Stadsmarketing en gespecialiseerde onderzoeksbureaus.

Het kwantitatieve onderzoek verliep in twee fases. Een eerste fase liep tijdens de laatste weken van de tijdelijke expo 'Zeldzaam & Onmisbaar' waarop het MAS een iets ander publiek ontving. Er werden 270 bezoekers van de expo bevroegd via exitpolls. De tweede fase liep van 11 april tot en met 31 oktober waarbij zowel de bezoekers aan de tijdelijke expo 'Naar Antarctica',

permanente bezoekers als de boulevardbezoekers bevroegd werden. In totaal werden 785 bezoekers bevroegd: 320 zonder ticket en 465 met kassaticket of toegang met Museumpas. Er werd ook gestreefd naar een spreiding over vakantie- en niet-vakantieperiodes. Daarnaast werden ook 188 bezoekers bevroegd die online een ticket kochten.

Het kwalitatief onderzoek verliep via 8 focusgroepen met in totaal 48 respondenten. Dit onderzoek ging grondiger in op de positionering van het MAS aan de hand van diepte-interviews. Het doel binnen deze groepen was om een zo divers mogelijk panel te maken op vlak van hun voorkennis van het MAS, cultureel gedrag, leeftijd, herkomst, gender en gezinssituatie.

De resultaten van beide onderzoeken vormen de basis voor de start en uitrol van het herpositioneringstraject van het MAS in 2025.

8 Het MAS versterkt zijn identiteit

Meetbare actie

Uitvoering van een marketingonderzoek ter voorbereiding van een nieuw communicatie- en marketingplan.

Opmaak en implementatie van nieuw communicatie- en marketingplan.

Opmaak en implementatie van nieuwe huisstijl in functie van vernieuwde profilering.

Indicator

Resultaten onderzoek in fases opgeleverd

Gepland voor
2025

Gepland voor
2026

2

Het MAS
verbindt de
collectie met
de maatschappij

1

Het MAS zet participatieve trajecten op in het kader van verzamelen en documenteren

In 2024 werd de strategie rond actueel en participatief verzamelen op punt gezet. Dit thema werd ook besproken als intervisiecase op het lerend netwerk hedendaags verzamelen van FARO op 23 september 2024. In 2024 werden drie concrete projecten gerealiseerd:

- In het kader van de expo 'Compassion' verliep het actueel verzamelen via sneeuwbalmethode: het bestaande netwerk van het MAS met

levensbeschouwelijke gemeenschappen werd als vertrekpunt gebruikt voor het verzamelen van objecten en daarbij horende contextinfo.

- In het kader van expo 'Martial Arts' is een oproep opgestart in samenwerking met het ErfgoedLab (nog lopend): <https://mas.be/nl/mas-zoekt-boks-en-worstelerfgoed>.
- In het kader van de boulevardexpo 'Het Salon' werd na verkennend veldonderzoek samengewerkt met 14 kapsalons voor het borgen van actuele kapperspraktijken via foto's van fotograaf Ines Vansteenkiste-Muyllé en een podcast. Ook dit project is een samenwerking van het MAS en ErfgoedLab: <https://mas.be/nl/het-salon>.

Het MAS nodigde erfgoedgemeenschappen uit om te reflecteren op de collectie:

- In het Kijkdepot was de presentatie 'Voor het MAS' te zien, waarvoor 16 vrijwilligers een object kozen en hun persoonlijk perspectief deelden in de zaaltekst.
- In de presentatie 'Een blik op onderzoek' in het Kijkdepot toonde het MAS de resultaten van het archief- en veldwerkonderzoek, het artistieke resultaat van de samenwerking met Centre d'Art Waza uit Lubumbashi en gaven vier personen uit de Belgisch-Congolese diaspora hun visie op het onderzoek.

1 Het MAS zet participatieve trajecten op

Het MAS stond in 2024 ook sterk open voor vragen voor depotbezoek en organiseerde zelf depotbezoeken met personen van verschillende erfgoedgemeenschappen, vooral in het kader van deze projecten: Belgo-Congolees herkomstonderzoek, Hersteltraject collectie Hans Christoffel, 'De Poesje Leeft', 'Voor het MAS' (expo in Kijkdepot, rondleiding met 16 vrijwilligers in de depots).

Meetbare actie

Realisatie participatieve projecten met partners in het kader van tentoonstellingen en andere projecten binnen de brede museale werking.

Aantal depotbezoeken met personen verbonden met erfgoedgemeenschappen.

Indicator

5
projecten
Expo Een blik op onderzoek, expo Voor het MAS (participatie 16 vrijwilligers), expo Compassion , oproep Martial Arts, expo Het Salon.

14
bezoeken

2

Het MAS focust op de band tussen materieel en immaterieel erfgoed

Het MAS participeert met zijn collectie popsenellepoppen aan het project 'De Poesje Leeft', dat loopt van 2024-2026. In dit project, onder leiding van ErfgoedLab Antwerpen, met als partners Wie, Cemper, UA Erfgoedstudies, Erfgoedbibliotheek Antwerpen, Letterenhuis, MAS en verschillende actuele poppenspelers, is het de bedoeling om samen, in plaats van ieder voor zich, nieuwe vormen van zorg voor dit levende erfgoed te ontwikkelen. In 2024 gebeurde waarderingsonderzoek bij de actuele beoefenaars, een mapping van collecties en collectieonderzoek.

Meetbare actie

Nieuwe trajecten verkennen om de in het depot bewaarde collectie nauwer te verbinden met levend erfgoed netwerken.

Indicator

'poesje'
Experiment

3

Het MAS bouwt via experiment extra digitale connectie op rond de MAS-collectie

Het MAS realiseerde samen met ErfgoedLab Antwerpen het Salon op de Boulevard en ontwikkelde hierbij ook een podcastreeks: <https://mas.be/nl/het-salon>. De podcast bestaat uit 14 verhalen van kappers die in Het Salon te zien zijn. In totaal zorgden deze verhalen samen voor 792 luistersessies in 2024.

Meetbare actie

Opzet proeftuinen rond digital storytelling via social media en andere online platformen.

Opzet proeftuinen rond digital storytelling op de MAS-site.

Opzet van een proeftuin rond crowdsourcing bij een tijdelijke tentoonstelling.

Indicator

‘Het Salon’

Podcastreeks

Geen in 2024

Geen in 2024

4

Het MAS vernieuwt de processen rond collectiebeschrijving in functie van meerstemmigheid en genuanceerd woordgebruik in de inventaris, presentatie en communicatie

De registratierichtlijn rond verouderde en stereotype titels en beschrijvingen is aangepast. Het MAS plaatst verouderde teksten in een apart veld in de inventaris en vermeldt aangepaste titels in het zichtbare veld. De verouderde tekst blijft zo wel bewaard en beschikbaar voor

onderzoek. Over deze werkwijze communiceert het MAS op de Collectie Online pagina via mas.be.

Naar aanleiding van het herkomstonderzoek over de Congocollectie zijn intussen 695 records nagekeken en waar nodig aangepast op vlak van beladen woordgebruik, koloniale verwijzingen naar ‘etnische groepen’, inclusief aanvullingen en correcties in de thesaurus van namen van personen betrokken in het netwerk als verkoper of schenker van Congolese Kuba-, Hembra- en Songye-cultuurvoorwerpen tijdens de koloniale periode (1885 tot 1960). Er gebeurden ook andere aanpassingen in dit verband in de verschillende retro-registratieprojecten (zie hoger).

Meetbare actie

Aanpassing van objectrecords met het oog op meer nuance en minder stereotypering (zie ook OD 5.3)

Indicator

695

aangepaste records

5

Het MAS speelt in op de actualiteit en recente dynamieken

Aanpassing content doelstelling. Het MAS kwam tot de vaststelling dat deze doelstelling te ruim geformuleerd is om op te kunnen rapporteren. Het museum koos daarom om deze doelstelling af te bakenen tot ‘inhoudelijk inspelen op de maatschappelijke actualiteit via presentatie en programmatie’.

Het MAS actualiseert zijn permanente presentaties zodat ze actueel blijven. In 2024 werd het actueel vluchtverhaal van Tayasiir, die in 2017 vluchtte uit Somalië wegens de burgeroorlog, toegevoegd aan de tentoonstelling ‘Stad in Oorlog. Antwerpen 1940-1945’.

Het MAS reageerde op het overlijden van Armand Everaert door de objecten uit Café Strange, waar hij uitbater van was, te presenteren in het Kijkdepot.

Meetbare actie

Gericht inspelen op een actueel maatschappelijk thema binnen één van de museale functies.

Indicator

Minstens 1 actie:

- aandacht voor Café Strange
- actueel vluchtverhaal in expo Stad in Oorlog

3

Het MAS staat voor toonaangevende thematische tentoonstellingen

1

Het MAS ontwikkelt een tentoonstellingsmix met een hernieuwde balans tussen vaste en tijdelijke expo's, de te bereiken doelgroepen en de te vertellen verhalen rond stedelijkheid en wereldwijde verbondenheid

Het MAS ontwikkelde een tentoonstellingsmix met twee grote (tijdelijke) tentoonstellingen en twee kleinere tentoonstellingen in de boulevard en/of Kijkdepot per jaar als basis. Een mix die wendbaar blijft op basis van type projecten én die bewust ruimte inbouwt voor experiment. Op basis van dit schema en aan de hand van het toetsingskader werd een eerste ruwe planning opgemaakt voor de grote tentoonstellingen tot en met 2029. Het MAS zal al zeker een expo 'Compassion' maken in 2025, een experiment opzetten rond de video-installatie 'Universal Tongue' in 2025 en de tentoonstelling 'Martial Arts' overnemen en aanpassen aan de Antwerpse context in 2026. Het museum onderzoekt daarnaast tentoonstellingen rond lichttradities, oriëntalisme en gender/queer.

Het MAS startte in 2024 met de laatste maanden van de succesvolle tentoonstelling 'Zeldzaam & Onmisbaar. Topstukken uit Vlaamse Collecties'. De tentoonstelling bracht een persoonlijke selectie van een kleine 100 werken uit de Vlaamse Topstukkenlijst samen, gemaakt door gastcuratoren Ben Vanbeneden en Thomas Leysen: kunstwerken, manuscripten en artefacten vanuit heel Vlaanderen werden samen getoond ter ere van de twintigste verjaardag van het Vlaams Topstukkendecreet.

1 Het MAS ontwikkelt een tentoonstellingsmix

Het MAS kon in 2024 de tentoonstelling verder verrijken met het nieuw aangekochte werk van Ensor door de Vlaamse Gemeenschap en moest in de laatste weken zijn openingsuren uitbreiden om voldoende bezoekers te kans te geven de expo op een kwalitatieve manier te bezoeken. Meer info: <https://mas.be/nl/zeldzaam-en-onmisbaar>

Het MAS programmeerde vervolgens de tentoonstelling 'Naar Antarctica. De poolpioniers van de Belgica'. De tentoonstelling toonde de reis van de expeditieleden van de Belgica uit Antwerpen naar Antarctica aan de hand van talrijke objecten uit de MAS-collectie en de dagboeken van de bemanningsleden. Voor het actuele luik van de tentoonstelling werkte het MAS samen met de International Polar Foundation. [Meer info: https://mas.be/nl/antarctica](https://mas.be/nl/antarctica)

Het MAS realiseerde daarnaast een reeks van kleinere en gratis toegankelijke projecten. In de wandelboulevard opende de tentoonstelling 'Het Salon'. Het ErfgoedLab trok hiervoor samen met Belgische

fotografe Ines Vansteenkiste-Muyllé de stad in. Ze gingen er samen op zoek naar haartradities van vroeger en nu en brachten 14 kappers met hun klanten in beeld. Via audiofragmenten kan je luisteren naar kappers en klanten die vertellen over hun ervaringen. In het [Kijkdepot](#) opende het MAS drie [collectiepresentaties](#): 'Een blik op onderzoek' over het herkomstonderzoek op de Congocollectie met een presentatie van en een reflectie over het herkomstonderzoek, 'Foto's Raoul Van Den Boom' met een blik op de digitalisering van deze collectie en 'Voor het MAS' waar 16 vrijwilligers hun verhaal brengen bij hun favoriete object uit de collectie. Daarnaast vond 2x een wissel plaats van de 4 vitrines voor collectienieuws. Meer info:

- <https://mas.be/nl/activiteit/een-blik-op-onderzoek>
- <https://mas.be/nl/pagina/fotos-raoul-van-den-boom>
- <https://mas.be/nl/activiteit/vrijwilligers-duiken-de-collectie>

1 Het MAS ontwikkelt een tentoonstellingsmix

Meetbare actie

Verdere verfijning werkwijze met klankbordgroepen en programmastuurgroepen.

Indicator

2

klankbordgroepen

10

programmastuurgroepen

Meetbare actie

Ontwikkeling van tentoonstellingen die volledig in huis worden gemaakt.

Partner voor (inter)nationale coproducties of reizende tentoonstellingen.

Programmatie van receptieve tentoonstellingen. In onderzoek: Plastics (2025-'26)

Indicator

5

nieuwe gerealiseerd in 2024

geen

geen

2

Het MAS versterkt de beleving van de thematische tentoonstellingen via een inhoudelijke programmatie

Diverse vormen van beleving (verwondering, ontspanning, verdieping, inspiratie en reflectie) zijn een integraal onderdeel van elke tentoonstelling. Zo boden we bij 'Zeldzaam en Onmisbaar' bijvoorbeeld een verdiepende audiotour voor volwassenen en voor kinderen aan. Bij 'Naar Antarctica' ging dit van fantasie prikkelende audiotieve dagboekfragmenten van bemanningsleden, over een actief doe-boekje voor families en kinderen, tot digitale informatieschermen

met actueel wetenschappelijk onderzoek en een video over de klimaatopwarming door weervrouw Jacotte Brokken die aanzette tot reflectie.

De programmatie zet in op verdieping, verbreding en verjonging. Het MAS experimenteerde met het brengen van reeksen rond hetzelfde thema, bijvoorbeeld Campus Curieus voor kinderen (in samenwerking met UAntwerpen), Night Cap concerten in 'Zeldzaam en Onmisbaar', 'IJsbrekers' lezingen in 'Naar Antarctica', Walk & Talks met de curator, CineMAS,...

Meetbare actie

Ontwikkeling van extra activiteiten die de beleving van de tentoonstelling versterken.

Indicator

50
extra activiteiten

3

Het MAS verkent ruimere presentatiemogelijkheden en ruimte voor debat

Het MAS creëert ruimte voor debat over thema's die in het verlengde liggen van het collectieprofiel van het museum, zowel via eigen als gastprogrammatie.

- [27/05/2024: Studiedag herkomstonderzoek van de Congolese MAS-collectie door het MAS en FARO.](#)
Wat kan herkomstonderzoek betekenen voor musea die cultuurobjecten beheren die in koloniale context verworven zijn? (zie ook OD 5.3)
- [12/06/2024: Workshop rond intersectionaliteit in de erfgoedpraktijk van FARO met deelname van o.a. MAS-collega's Laur Dillen en Leonoor De Schepper.](#)

Een workshop met een bespreking van een hoofdstuk uit het recent verschenen boek “De kritische bezoeker: Erfgoedpraktijken in verandering” (Wereldmuseum, Universiteit Maastricht, Reinwardt Academie) en een getuigenis van Setareh Noorani over haar ervaringen met intersectionaliteit in de praktijk. In twee hands-on-workshops stelden de deelnemers hun eigen ‘care rider’ op en brachten ze hun netwerk in kaart via de methodiek van pod mapping.

- [06/08/2024 tot 11/08/2024: MAS Darling](#)
Een meerdaags festival in het kader van Antwerp Pride dat de geschiedenis en diversiteit van de LGBTQ+ gemeenschap viert en onderstreept. Het MAS bood ook in 2024 een inhoudelijk programma aan met lezingen, workshops, performances en filmvertoningen. Hiervoor werkte het MAS nauw samen met partnerorganisatie Antwerp Queer Arts.
- [10/11/2024: Bias Workshop van KU Leuven met deelname van o.a. MAS-collega's Bram Cleys en Els De Palmenaer.](#)
Workshop over genuanceerd woordgebruik en gedekoloniseerde interpretaties van historisch koloniaal beeldmateriaal voor studenten Erfgoedstudies (KU Leuven) en museummedewerkers. Het Bias-traject leidde tot de tentoonstelling Face/Surface van KADOC.

3 Het MAS verkent presentatiemogelijkheden

- 17/12/2024 tot 05/01/2025: RUMOR // *Unfolding Futures* van kunstcollectief playField
Via een interactieve audio-ervaring kon je je best mogelijke toekomst verbeelden en inspreken. Alle bijdragen werden voortdurend samengesmolten door artificiële intelligentie – de kern van RUMOR. Dit vormde een collectief toekomstperspectief uit een bundeling van individuele dromen. De installatie was een stap in het onderzoeksproces van playField naar de wrijvingen tussen de verschillende toekomstperspectieven in een samenleving.

Meetbare actie

Inzetten op meer dialoog rond de museumwerking via extra lezingen, debatten en gespreksavonden.

Indicator

5
initiatieven

4

Het MAS ontwikkelt doelgerichte campagnes op maat van tentoonstellingen

Het MAS voert gericht promotiecampagne expo's en evenementen, vaak in samenwerking met de bedrijfseenheid Ondernemen en Stadsmarketing of externe communicatiepartners.

Begin 2024 voerde het MAS campagne voor de laatste weken van de expo 'Zeldzaam & Onmisbaar. Topstukken uit Vlaamse collecties' bestaande uit een gerichte digitale campagne, extra advertenties in onder andere De Standaard en contentcampagne via partnerkanalen. Eind januari was er extra pers aandacht voor de expo dankzij de komst van een nieuw werk van James Ensor. Wegens het grote succes besloot het MAS de laatste week de

deuren van de expo langer open te houden om meer mensen de kans te geven de expo te bezoeken. Daar werd onder andere extra over geadverteerd in De Standaard. In totaal had de expo uiteindelijk bijna 100.000 bezoekers.

Voor de expo 'Naar Antarctica. Poolpioniers van de Belgica' voerde het MAS een campagne ter waarde van 50.000 euro. Die bestond uit een mix van out of home dragers, printadvertenties in kranten en magazines, social media-advertenties, cinemaspots, mailings, gerichte flyercampagnes in de stad, content storytelling en communicatie via partners zoals International Polar Foundation, Museumpass, stad Antwerpen en Visit Antwerpen, ...

De nieuwe expo 'Het Salon' in de Boulevard van het MAS werd meegenomen in de eigen kanalen, in de kanalen van partners, de stad Antwerpen en via de pers.

In alle campagnes en communicatie streeft het MAS naar zoveel mogelijk versterkende partnercommunicatie. Bij 'Zeldzaam & Onmisbaar' was dat in de vorm van collab-posts met de bruikleengevers en een nauwe samenwerking met Museumpass, bij 'Naar Antarctica' werkten het MAS en International Polar Foundation samen aan een contentstrategie.

4 Het MAS ontwikkelt doelgerichte campagnes

Meetbare actie

Experimenteren met nieuwe communicatievormen bij tentoonstellingen.

Indicator

In 2024 nog niet op gewerkt

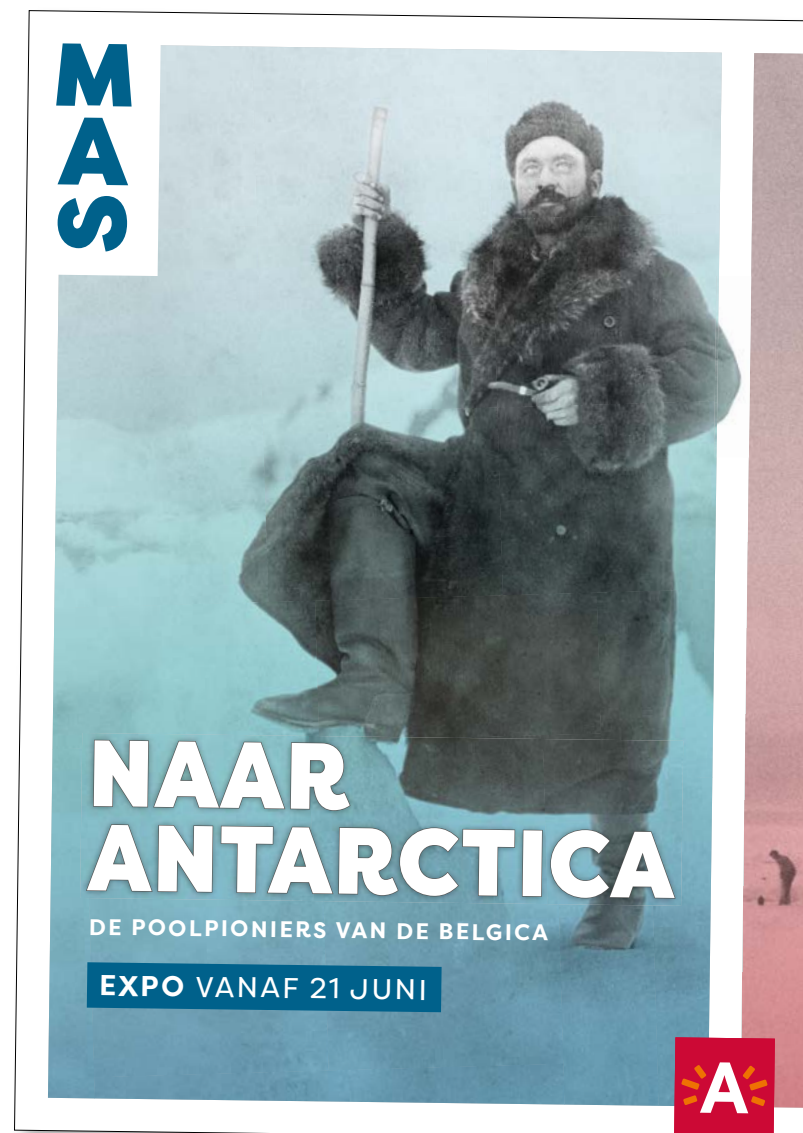
Verdere verfijning van de mogelijkheden rond online-ticketing in het kader van de vernieuwing van het online ticketingsysteem.

Implementatie nieuw online ticketingsysteem staat gepland voor 2025

Uitwerking doelgroepgerichte communicatiestrategieën in het kader van tentoonstellingen.

2

campagnes met media-aankoop

5

Het MAS onderzoekt de mogelijkheden om de presentatiecontext te verduurzamen

Het MAS wenst bij het bouwen van een nieuwe presentatie voor de tijdelijke tentoonstellingen minder afval te produceren en minder nieuw materiaal te gebruiken. Daarbij wordt ingezet op een maximaal herbruik van kleine presentatie-elementen zoals vitrines, sokkels en zitmeubilair en is zorgvuldig stockbeheer de sleutel naar meer duurzaamheid.

Het MAS wilde verder gaan en deed in 2024 een onderzoek voor herbruikbare tentoonstellingswanden met het oog op een marktbevraging en aankoop in 2025. Daarbij werd kennis opgedaan door prospectie bij andere musea (BRUSK Brugge, Design Museum Den Bosch, Bundeskusthalle Bonn en Ludwig Forum Aachen) en gesprekken met leveranciers.

Meetbare actie

Uitvoering onderzoek in samenwerking met gespecialiseerde partners.

Vertaling onderzoeksresultaten naar implementatie in de werking en de meerjarenbegroting.

Indicator

Gerealiseerd

Gepland voor 2025/2026

4

Het MAS
is een gastvrije
ontmoetings-
plaats

1

Het MAS realiseert een vernieuwd onthaal en hospitality-werking

Het MAS draagt klantvriendelijkheid en gastvrijheid hoog in het vaandel. Het MAS-team engageert zich om hospitality te laten doordringen in alle aspecten van de werking. 2024 was een jaar van voorbereiding, onderzoek en analyse. Zowel het marketingonderzoek (zie OD 1.8), recensies van Museumpashouders als de resultaten van een externe veiligheidsaudit gaven de nodige input voor hospitality-aandachtspunten op korte en lange termijn.

Meetbare actie

Behoud royale openingsuren van de gratis toegankelijke wandelboulevard en inzet gastvrouwen en -heren in het museumonthaal.

Opzet breed coachingstraject rond hospitality, in combinatie met een vormingstraject-op-maat voor het team erfgoedbewaking.

Versterking van samenwerking met MASshop als schakel in de customer journey.

Vernieuwing van de onthaalbalie.

Indicator

445

keren inzet gastvrouwen en -heren

Evaluatie traject: in 2024 nog niet opgestart

3

gezamenlijke acties

Realisatie: nog niet in 2024

2

Het MAS zet proeftuinen op rond het gebruik van de wandelboulevard en MAS-site

Het MAS experimenteerde met het activeren van de MAS-Boulevard met de installatie 'RUMOR // Unfolding Futures' in de kerstvakantie. De AI-installatie bundelde alle individuele dromen tot een gezamenlijk toekomstbeeld. Wat als bleek dat de één zijn droom de ander zijn nachtmerrie is? Daarnaast werd de MAS-Boulevard vooral ingezet voor activiteiten van MiJH zoals de studieplekken, presentatieplek voor studenten ontwerp of het Point of U Festival.

Het MAS programmeerde op het museumplein samen met Antwerp Queer Arts Festival een performance van jonge kunstenaars in openlucht in het kader van MAS Darling. (zie OD 3.3)

Het MAS experimenteerde met het activeren van het Bonapartedok voor evenementen door er van eind juli tot eind augustus de Stadsgraanzuiger 19 – een co-ouderschap tussen Maritiem Museum Rotterdam en MAS – te laten aanmeren en open te stellen voor het publiek. Vrijwilligers ontvingen in die periode meer dan 4.000 bezoekers. Met name de deelname aan Museumnacht waar het schip ook uitgelicht werd, was een succes.

De paviljoenen zijn momenteel in concessie of zaalhuur en worden dus nog niet ingezet voor proeftuinen. Er werd wel samen met café Storm geëxperimenteerd om kleinere evenementen bij hen te laten doorgaan zodat er geen aparte bar of mankracht moet voorzien worden. En er wordt op regelmatige basis overlegd met de MASshop in functie van nieuwe expo's.

2 Het MAS zet proeftuinen op

Meetbare actie

Activering van de MAS-paviljoenen.

Indicator

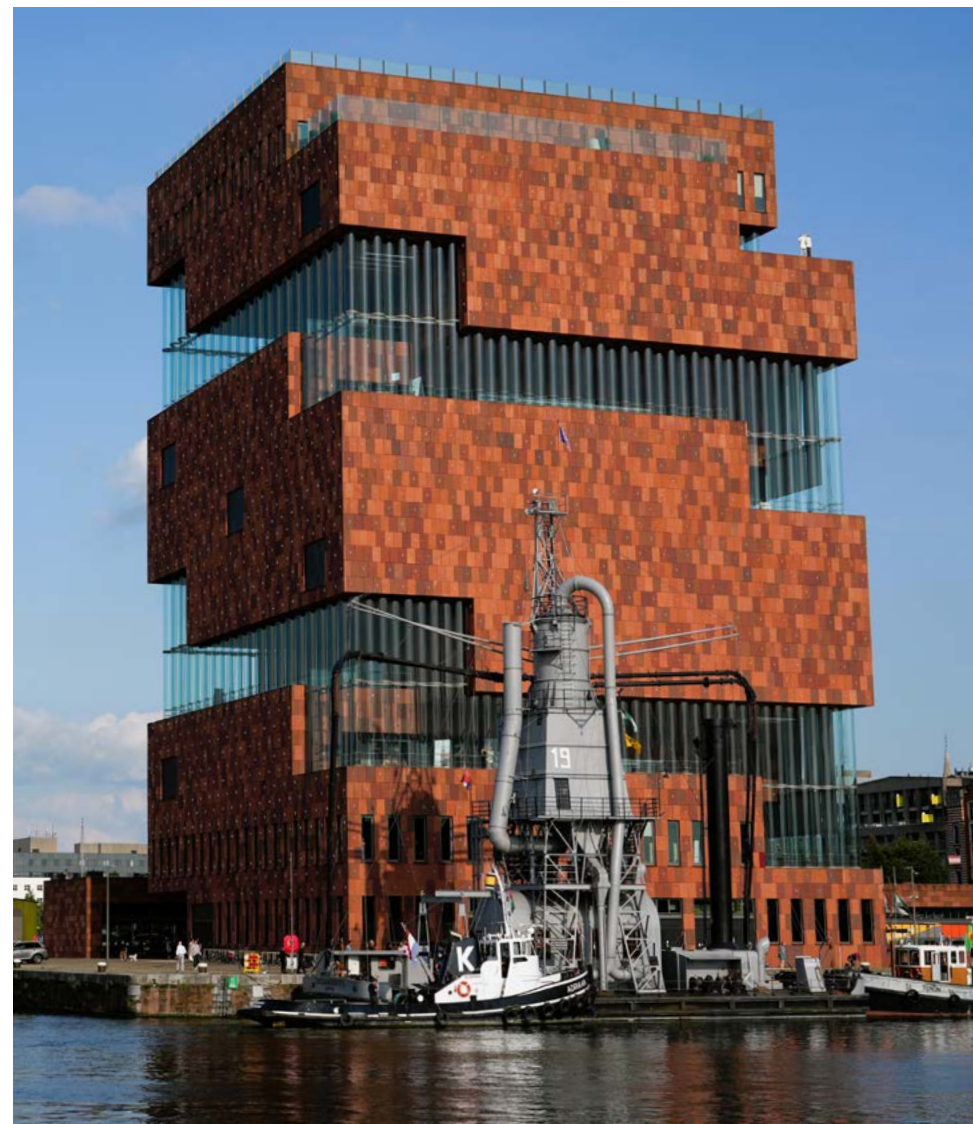
Activiteitenkalender

Stimuleren van nieuwe vormen van ontmoeting op de MAS-site.

Minstens 2 à 3

Verdere inzet op acties met Café Storm en MASShop n.a.v. tentoonstellingen.

Lopend

3

Het MAS gaat verder aan de slag met de maritieme buitencollectie

In afwachting van politieke duidelijkheid rond de toekomst en beheer van de droogdokkensite heeft het MAS vooral ingezet op het onderhoud van de maritieme buitencollectie. Zo werd de schooljalk De Gerlache (MAS.0183) in het voorjaar gedroogd voor regulier onderhoud en certificatie. Op Sleepboot T70 (MAS.0234.001) zorgden vrijwilligers voor de schoonmaak en het herschilderen van machinekamer en dek. Ook de behouds- en restauratiewerken aan de collectie havenkranen werden – met steun van Vlaanderen – verdergezet. Met name de Handkraan (AS.2002.010.1-2) aan de voet van het MAS is onder handen genomen door de betrokken vrijwilligers. Op Vlotkraan 9 (MAS.0255.001) op de droogdokkensite werd de machinekamer geschoond en de ruimen herschilderd in samenwerking met een

VDAB-opleiding industrieel schilderen en stellingbouw. Tijd en budget ging ook op aan herstelling en beveiliging van de havenkranen, na meerdere meldingen van inbraak en vandalisme.

Er werd ook beperkt ingezet op ontsluiting. In de Erfgoedweken in april waren alle zestien rondleidingen voor klassen volgeboekt. Een bezoek aan de havenkranen werd ook aangeboden aan de deelnemers aan het International Congress of Maritime Museums, dat in september door het MAS ge-co-host werd met Nederlandse maritieme musea. Na afronding van de restauratie verbleef Stadsgraanzuiger 19 voor de tweede maal in Antwerpen. (zie OD 4.2)

Meetbare actie

Het MAS werkt projectmatig aan het onderhoud van de maritieme buitencollectie.

Indicator

4
acties

4

Het MAS versterkt de communicatie in en rond de site

Het MAS streeft naar een goede communicatie op de site door middel van signalisatie, bezoekersgidsen en het verzorgen van promotionele dragers on-site. In het publieksonderzoek van 2024 werden de bezoekers hierover ook bevraagd. Deze resultaten zullen de basis vormen van de verdere positioneringsoefening, inclusief een plan om de on-site communicatie en wayfinding te versterken.

Meetbare actie

Onderzoek rond customer's journey en wayfinding op de totaalsite.

Inzet op extra on-site promotie van de tentoonstellingen en het publieksaanbod.

Indicator

Wordt later opgestart

Wordt later opgestart

5

Het MAS investeert in duurzame relaties

*duurzame stedelijke, nationale en
internationale partnerschappen en relaties

1

Het MAS werkt structureel en projectmatig samen met ErfgoedLab Antwerpen rond erfgoed(net)werking in de stad en de Antwerpse districten

Organisatiemodel

De stad Antwerpen koos bij de start van de beleidsperiode om de dienstverlenende rol even buiten de contouren van het MAS te ontwikkelen zodat zowel het Erfgoedlab als MAS/stadsnetwerking hun eigen doelstellingen

scherp konden krijgen. Er werd wel structureel kennis uitgewisseld door de deelname van de coördinator aan het coördinatieoverleg van het MAS en de deelname van de stadsnetwerker aan het teamoverleg van ErfgoedLab. Ondertussen staan beide werkingen op scherp en kon het organogram in zijn definitieve plooi vallen.

In 2024 werd er finaal één team gevormd onder de vleugels van het MAS met als opdracht de realisatie van zowel de doelstellingen van ErfgoedLab (beleidsplan ErfgoedLab) als de doelstellingen van stadsnetwerking (dit beleidsplan). De coördinator van ErfgoedLab stuurt dit team aan en maakt nog steeds structureel deel uit van het coördinatieoverleg van het museum. De communicatie en zakelijke werking worden vanuit gezamenlijke teams gedaan, maar behouden wel collega's wiens hoofdfocus op het ErfgoedLab ligt. De stadsnetwerker maakt deel uit van het programmatieoverleg en het integrale team van ErfgoedLab en van de klankbordgroep van het museum om zo maximaal de stem van de erfgoedgemeenschappen uit de stad in de museale werking te vertegenwoordigen.

In september 2024 volgde ook de finale verhuis van het team ErfgoedLab vanuit den Bell – het administratieve hart van de stad – naar het MAS. Hierdoor ontstonden er nieuwe vormen van informele en formele uitwisseling wat

1 Het MAS werkt samen met ErfgoedLab Antwerpen

zowel het ErfgoedLab als het MAS een nieuwe boost gaf. Het was meteen ook de aanleiding voor de verhuis van de werkplekken van team communicatie en publiekswerking naar één gebied wat ook daar de informele uitwisseling ten goede kwam.

Samenwerkingen

Het MAS en ErfgoedLab stelden in 2024 de visie rond hedendaags verzamelen scherp en deden samen een concrete oproep rond cultureel erfgoed uit 'Martial Arts'. Deze beweging zorgde voor een sterke boost voor beide werkingen. De belangrijkste coproducties voor 2024 waren:

- Het MAS is partner in het project 'De Poesje leeft' van het ErfgoedLab.
- Het MAS faciliteerde in 2024 het project 'het Salon' in de MAS-Boulevard. Het MAS onderzoekt of de beelden opgenomen kunnen worden in de collectie in het kader van hedendaags verzamelen.
- Het MAS faciliteerde het project rond (digitale) dansgemeenschappen uit Antwerpen in de marge van de tentoonstelling 'Universal Tongue' van Anouk Kruithof in 2025.

- Het MAS werkte vanuit zijn stadsnetwerking samen met het ErfgoedLab voor de participatie rond de tentoonstelling 'Martial Arts'.

Meetbare actie

Verfijning van de samenwerkingsafspraken, met focus op raakvlakken tussen MAS-stadsparticipatietrajecten en de bredere ErfgoedLab-werking.

Actualisering en heractivering van de Ronde van Antwerpen 2.0. als netwerkinstrument voor het brede Antwerpse erfgoedveld.

Gezamenlijke methodiekontwikkeling ikv verzamelen (zie OD 1.2 & 2.1) rond cultureel-erfgoedwerking in relatie tot actualiteit en het erfgoed van de toekomst.

Indicator

Gerealiseerd

Nog op te starten.

Scherpstelling visie actueel verzamelen ism ErfgoedLab 'Het Salon' (afgerond), 'Martial Arts' (lopend) en 'Queer' (in opstart).

2

Het MAS werkt samen met nationale en internationale organisaties en erfgoed-gemeenschappen

Het MAS volgt vanuit de museale werking actief de verschillende digitale conferenties van MuseumNext op. Het museum zette in 2024 ook actief in op uitwisseling met referentiemusea (cf. collectiebeleidsplan) met o.a. een uitwisseling tussen de coördinatoren van het MAS en Musée des Confluences in Lyon, een gesprek met de diverse actoren van het Humboldt Forum in Berlijn door Lies Buyse en een werkbezoek aan het Mucem in Marseille door Lies Buyse. Met het Wereldmuseum was er ondertussen een structurele uitwisseling die gepaard ging met overname van een expo ('Martial Arts') en werkbezoeken aan de vestigingen in Amsterdam, Leiden en Rotterdam door diverse collega's.

Op Vlaams niveau is het MAS lid van het landelijk museumoverleg, het museumoverleg XL en is Lies Buyse vanuit haar veldexpertise lid van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed en de raad van bestuur van de Werkplaats Immaterieel Erfgoed. Conservator Vincent Boele was lid van het Lerend netwerk genderdiversiteit van FARO.

Het MAS heeft een (inter)nationaal netwerk om kennis uit te wisselen rond zijn collectie. Leen Beyers is vanuit haar expertise als teamverantwoordelijke collectie boardmember van ICOM-COMCOL en was medeorganisator van de conferentie "Collecting the city" in Amsterdam. Ze is tevens lid van het lerend netwerk hedendaags verzamelen van FARO.

Het MAS is vanuit de deelcollectie Antwerpen lid van ICOM-CAMOC en vaardigde Lies Buyse af op de conferentie in Amsterdam. Conservator Vera De Boeck is vanuit haar expertise lid van de adviesgroep van PARCUM. Conservator Roselyne Francken is lid van de redactieraad van het tijdschrift Volkskunde met focus op immaterieel erfgoed en dekolonisatie.

Het MAS is vanuit de deelcollectie Haven lid van het International Congress of Maritime Museums. Het MAS was in 2024 samen met het Maritiem Museum Rotterdam,

2 Het MAS werkt (inter)nationaal samen

het Scheepvaartmuseum Amsterdam en het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen host voor de internationale conferentie en vaardigde Koen Vereecken, Lies Buyse (incl. moderator panel rond diversiteit) en Waander Devillé (incl. lezing Genius Loci) af. Waander Devillé is vanuit zijn expertise als conservator tevens lid van de Vrienden Nieuw Scheepvaartmuseum, klankbordgroep van ETWIE en van de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed.

Het MAS is vanuit de deelcollectie Wereld lid van de European Ethnological Museums Director Group en vaardigde Lies Buyse (incl. lezing: Taking care-of ourselves) af op de conferentie in Parijs. Er werden in 2024 ook gerichte samenwerking opgezet in functie van herkomstonderzoek (zie OD 5.3) met partners in Chili, de Democratische Republiek Congo, Indonesië en Mexico. En projectmedewerker Bram Cleys sloot zich aan bij het nieuwe, internationale netwerk voor herkomstonderzoekers. Op Vlaams niveau is het MAS actief lid van het Olbrechtsgenootschap. Els de Palmenaer is voorzitter van het Olbrechtsgenootschap en Roselyne Francken lid van de raad van bestuur.

Tammy Wille maakt vanuit haar expertise als publiekswerker deel uit van de Stuurgroep Krokuskriebels (Gezinsbond en FARO), van het Lerend netwerk 'Musea en secundair onderwijs' (FARO en Rubenshuis) en is adviseur bij CANON Cultuurcel/dynamoPROJECT.

Het MAS was in 2024 partner in onderstaande projecten:

- Campagne Egodocumenten – Oorlogsdagboeken van Archiefpunt
- De Poesje Leeft van het Erfgoedlab
- 'Sikhisme en memory making: erfgoed, migratie en familiegeschiedenis' van KADOC
- Textielproject thesaurus van ETWIE
- Textielproject staalboeken van ETWIE

Meetbare actie

Uitbouw lange termijn contacten met musea met gelijkaardige collectieprofielen en werkingsuitdagingen (onderzoek, uitwisseling expo's, bruiklenen, participatie, publiekswerking, communicatie ...).

Indicator

3

Punctuele uitwisseling

1

Structurele uitwisseling

3

Het MAS is een structurele en proactieve partner in samenwerkingen rond herkomstonderzoek en restitutie en in trajecten die aandacht hebben voor de koloniale geschiedenis

In 2024 liepen in het MAS drie hersteltrajecten rond objecten verzameld in koloniale context. We gebruiken de term hersteltraject, omdat het herstel van de samenwerking met herkomstgemeenschappen zowel

herkomstonderzoek, bekendmaking van de collectie, als dialoog over de actuele waarde van het erfgoed voor de betrokken gemeenschap en de toekomst van de collectie omvat. Dankzij de projectsubsidies van de Vlaamse Gemeenschap kon het team versterkt worden zodat een samenwerking met de herkomstgemeenschappen mogelijk werd.

Voor de Congocollectie werd fase 2 van het Belgisch-Congolese herkomstonderzoek met Vlaamse subsidie zo goed als afgerond met deze realisaties:

- Afronding van het object- en collectiegericht onderzoek van de Congolese MAS-collectie (3.813 objecten) met focus op drie sleutelstukken (Hemba voorouderbeeld, Kuba smeedijzeren beeldjes, krachtbeeld (nkishi) van chef Nkolomonyi). Het verzamelaarsgericht onderzoek bracht nauwkeuriger historische informatie in kaart van het Antwerpse netwerk.
- Artistieke projecten gerealiseerd in Congo onder leiding van Patrick Mudekereza, directeur van het kunstencentrum Waza (Lubumbashi) met medewerking van Donatien Dibwe dia Mwembu, de Congolese projectleider/onderzoeker van UNILU: Recours à Singiti, een solotentoonstelling van Marcel Nonda en het theaterstuk Le Crocodile des Musées door

3 Het MAS is een proactieve partner

‘Les Marionnettes du Congo’, waarbij de krokodil metafoor is voor de allesverslindende westerse musea. Deze projecten zorgden voor een brede bekendmaking van de collectie en artistieke reflectie op de collectie.

- Open dialoog over de herkomst van de collectie en de actuele waardering door organisatie van studiedag door FARO/MAS, presentatie ‘Een blik op onderzoek’ in het MAS Kijkdepot.
- Werkbezoek van de Belgische projectmedewerkers Bram Cleys en Els De Palmenaer aan Lubumbashi (12/08 tot 07/09/2024) met als doel het netwerk te versterken tussen het MAS en Congolese museumprofessionals van het Nationale Museum van Lubumbashi en de onderzoekers van de UNILU en de onderzoeksresultaten te delen met vertegenwoordigers van de Congolese herkomstgemeenschappen van de Hembra en Songye culturen. Vertegenwoordigers van de Kuba cultuur konden niet gesproken worden tijdens de dienstreis, maar zijn wel bevestigd tijdens het veldonderzoek.

- Publicatie van een wetenschappelijk bijdrage (peer reviewed) in een vaktijdschrift: Donatien Dibwe, Bram Cleys, Els De Palmenaer, ‘Entre archives belges et sources orales congolaises dans la recherche de provenance. Le cas de la statue à pouvoir du chef Nkolomonyi au MAS (Belgique), in: Africa e Mediterraneo, nr. 100. Restitutions, Ethics and Methodologies for a Contested Heritage, 2024, pp. 8-20.’

Voor het tweede hersteltraject, betreffende de collectie Paul en Dora Janssen-Arts, werd fase 1 van het herkomstonderzoek met Vlaamse subsidie gestart. Vanaf de start van de co-curator werd ten eerste herkomst- en authenticiteitsonderzoek opgestart voor een lijst prioritaire objecten. Dit gebeurde in samenwerking met collectie-experten uit Mexico, Chili en Peru. De dienstreis naar Peru en Mexico in oktober 2024 stond in functie van de uitbouw van die samenwerking, onder meer met het INAH (Museo Nacional de Antropología, Mexico). Ten tweede werd een werkwijze van co-waarderen in focusgroep ontwikkeld en al één keer toegepast, om visies over de huidige expo en de collectie te verzamelen. Tenslotte werd voor het interne MAS-team (alle afdelingen) een infosessie ingericht over de kolonisatie en dekolonisatiegeschiedenis van het continent Amerika. Dat bleek een broodnodige eyeopener.

3 Het MAS is een proactieve partner

Het derde hersteltraject betreft de in koloniale context verworven collectie Hans Christoffel met academische en artistieke partners uit Indonesië. De herkomst van deze verzameling is goed gekend. In dit traject lag de klemtoon daarom vooral op samenwerkingen met partners in de herkomstgebieden voor aanvullend herkomstonderzoek, actieve bekendmaking van de verzameling en aandacht voor actuele perspectieven: hoe waarderen herkomstgemeenschappen de collectie vandaag? Dit traject heeft twee deelprojecten: Enerzijds startte het kunstenaarscollectief Lifepatch (Yogyakarta) met citizen science onderzoek rond objecten uit de verzameling in de Aceh regio. Anderzijds zijn artikels in voorbereiding over de herkomst van de collectie van verschillende experts, onder wie filoloog Uli Kozok (University of Hawai'i in Mānoa).

Het MAS wisselde actief kennis uit via de European Ethnological Museums Director Group en Els De Palmenaer sprak op sprak op 12 november 2024 op de Museumtalk van het Africamuseum over de 7 Congolese doden van de Wereldtentoonstelling van 1894.

Meetbare actie

Opstart herkomstonderzoek rond andere verzamelingen in de collectiecluster Wereld.

Indicator

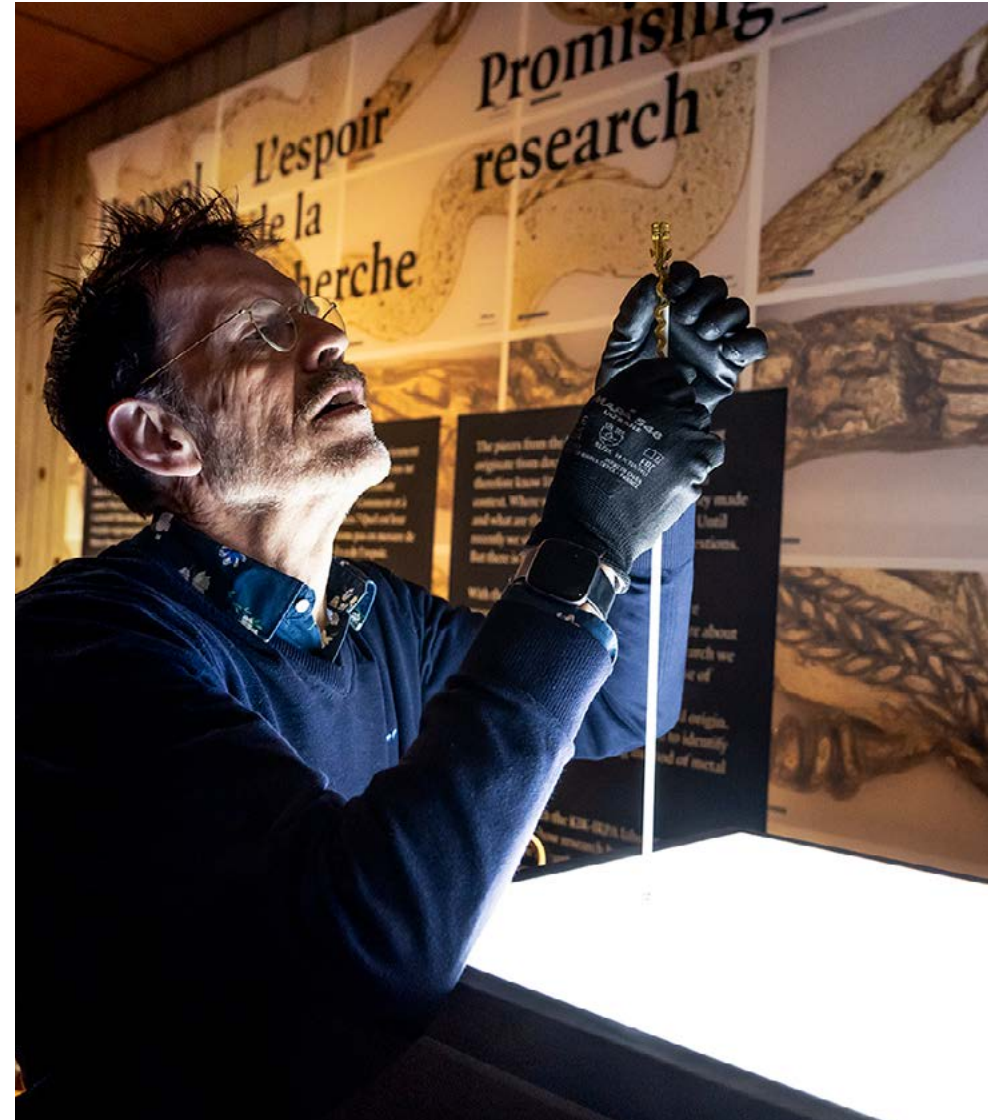
3
projecten

4

Het MAS zet in op nationale en internationale uitwisseling van collecties

Het MAS had 21 uitgaande bruiklenen waarvan de bruikleen van het Saulustableau, een Vlaams topstuk, aan Museum Krona in Nederland voor de expo 'Uit het Paradijs' en de bruikleen van acht stukken uit de Collectie Paul en Dora Janssen-Arts aan de expo 'In de ban van GOUD' in het Wereldmuseum Leiden het meest in het oog sprongen.

Het MAS participeerde in 2024 opnieuw aan de Wondere Pluim waarbij er 36 MAS-objecten tot in de Antwerpse scholen werden gebracht en 96 kinderen inspireerden tot het schrijven. Een jury bestaande uit Carolina Odeja, Evelien Vangenechten, Evi De Maeyer, Niels Vlieghe Sandra Loos, Tom Van Ghent en Yves Kibi Puati Nelen selecteerden zes laureaten.

4 Het MAS zet in op uitwisseling van collecties

Dit waren de inkomende bruiklenen per expo in 2024:

- Tijdelijke expo 'Naar Antarctica':
 - Nationale bruikleenovereenkomsten: **10**
 - Internationale bruikleenovereenkomsten: **1**
- Tijdelijke expo 'Compassion':
 - Nationale bruikleenovereenkomsten: **23**
 - Internationale bruikleenovereenkomsten: **9**
- Vaste expo 'Stad in Oorlog':
 - Nationale bruikleenovereenkomsten: **3**

Meetbare actie

Aandeel uitgaande (effectief in 2024 vertrokken) bruiklenen aan nationale en internationale musea en instellingen. - Gemiddeld 25 uitgaande bruikleendossiers per jaar

Aandeel inkomende bruiklenen (in 2024 afgesloten) vanuit nationale en internationale musea en instellingen in het kader van de thematische tentoonstellingen.

Inzet op digitaal hergebruik van de MAS-collectie.

Indicator

21

**bruikleencontracten
waarvan 5 internationaal
(161 objecten)**

36

nationale bruiklenen per expo

10

internationale bruiklenen

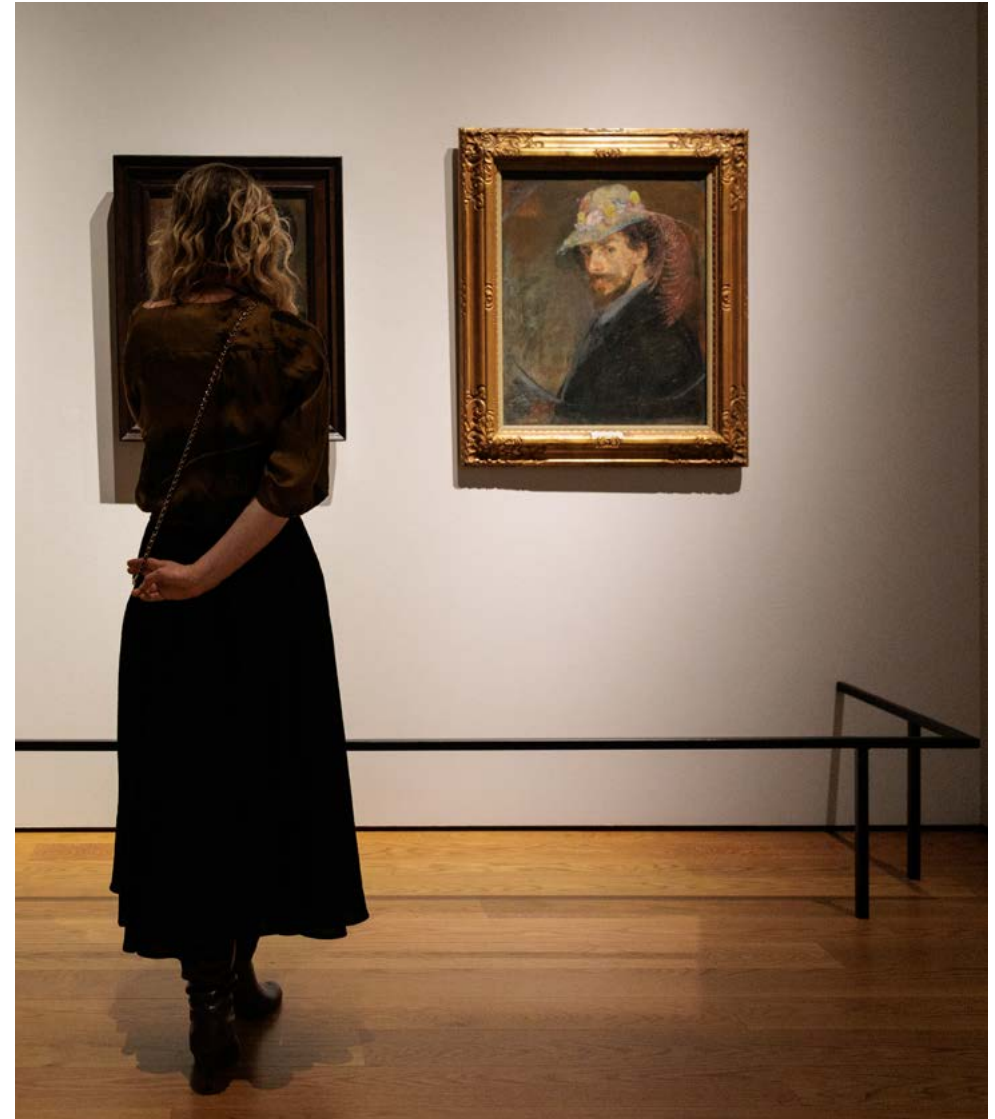
123

extern opgevraagde beelden

5

Het MAS wisselt kennis en inzichten uit

Het MAS wisselt actief kennis uit in het kader van waarderings- (zie OD 1.4) en herkomstonderzoek (zie OD 5.3), het creëren van ruimte voor debat (zie OD 3.4) en de internationale kennisuitwisseling via netwerking (zie OD 5.2). We rapporteren hier niet afzonderlijk over.

6

Het MAS
is een
talentgedreven,
slagkrachtige
organisatie

1

Het MAS is een collegiale partner binnen de Antwerpse Museumgroep

Het MAS werkt actief samen binnen de Antwerpse Museumgroep (zie OD 6.2). Het MAS werkt ook samen om doelstellingen uit dit beleidsplan te realiseren rond behoud en beheer (zie OD 1.3), collectieprocessen (zie OD 1.1), digitale transformatie (zie OD 1.5), inclusie (zie OD 6.4) en duurzaamheid (zie OD 6.5).

2

Het MAS werkt als collegiale partner mee aan een nieuw organisatiemodel voor de Antwerpse Museumgroep en de verdere ontwikkeling van het Autonoom Gemeentebedrijf Culturele Instellingen Antwerpen/Erfgoed als instrument voor cultureel ondernemerschap

Het MAS kon voor het eerst beschikken over zijn eigen inkomsten uit de museale werking, wat een meer ondernemende manier van denken en handelen mogelijk maakt. In 2024 lag de focus op het verkennen van deze nieuwe werking, bewustwording bij het team en het ontwikkelen van proeftuinen. In 2024 werd er gewerkt op onderstaande zaken:

- Proeftuin MASshop. De concessievergoeding van de MASshop is opgesplitst in een vast huurbedrag aan AG VESPA en een vergoeding aan het museum. In 2023 beslist het museum – geïnspireerd door het model van V&A museum – om niet langer een vast bedrag te vragen, maar wel een % op de omzet dat stijgt naarmate de omzet stijgt. Dit stimuleert beide

2 Het MAS werkt als partner mee aan een nieuw organisatiemodel

partijen om zo goed mogelijk (samen) te werken. De concessionaris zette ondertussen in op het uitbouwen van een targetgroup, scenary en storytelling. Zo werden bezoekers gestimuleerd om een gratis nummer van het magazine Openbaar Kunstbezit Vlaanderen op te halen in de museumshop bij 'Zeldzaam & Onmisbaar' of was er bij de tentoonstelling 'Naar Antarctica' een legomaquette van de Prinses Elisabethbasis te zien. Op één jaar tijd slaagde de concessionaris er zo in om de omzet van de shop te verdubbelen.

- Proeftuin ruimtegebruik. Het MAS wil vanaf 2025 experimenteren met het ter beschikking stellen van de infrastructuur aan derden met oog op aanvullende financiering. Het MAS werkte samen met de collega's van de Antwerpse Museumgroep aan een nieuw retributiereglement voor zaalhuur en met de concessionarissen van café Storm en feestzaal OneEighty die zich op dezelfde site bevinden zodat deze nieuwe manier van werken versterkend en niet concurrerend werkt.
- Proeftuin evenementen. Het MAS wil vanaf 2026 zijn integrale evenementenwerking break-even laten werken, wat niet vanzelfsprekend is zonder de drankinkomsten. Het MAS werkte hiervoor een meetmethode uit. Ondertussen experimenteerde het museum met andere vormen van programmatie om te testen wat wel en niet werkt op deze site.
- De sponsorovereenkomst met Port of Antwerp-Bruges werd verlengd tot met juni 2026.
- Kwartaalbesprekingen van de budgetten op het coördinatieoverleg met oog op een financiële maturiteitsgroei bij de verschillende teams.

3

Het MAS heeft een transparante rapportering van de beleidsrelevante gegevens

Het Autonoom Gemeentebedrijf Culturele Instelling Antwerpen/Erfgoed is in 2024 gestart met een nieuw financieringsmodel waarbij de ontvangsten en uitgaven eigen aan de instelling op één “locatie” gebudgetteerd worden. Dit zorgt voor een grotere transparantie in de rapportage, maar ook voor een grotere graad van autonomie voor het MAS om te beslissen over de eigen werking. De belangrijkste wijziging aan ontvangstenzijde is dat het MAS nu automatisch recht heeft op zijn eigen inkomsten en een investeringsbudget voor de aankoop en restauratie van de collectie; aan uitgavenzijde dat de

marketingkosten volledig onder het museum vallen en dat de werkingsmiddelen van Vlaanderen ingezet mogen worden voor projectmedewerkers van lange duur.

Het MAS maakt wel deel uit van een museumgroep die ook gezamenlijke diensten heeft zoals bijvoorbeeld de afdeling behoud en beheer, externe bewaking, zakelijke werking, Er werd bewust gekozen om deze kosten niet toe te voegen aan de rapportering van het museum op basis van een verdeelsleutel, om het resultaat van de musea correcter te kunnen weergeven. In het geval van het MAS betekent dit ook dat de restauratiekosten voor de maritieme buitencollectie niet in beeld zijn, net als projectsubsidies van de stad Antwerpen en van het Vlaams Gewest voor deze collectie.

De verdere toelichting gebeurt via het document beleidsrelevante gegevens.

4

Het MAS is een motiverende en meerstemmige werkomgeving

De hoge werkdruk in combinatie met achtereenvolgens de corona-, energie- en Antwerpse IT-crisis zorgde dat de veerkracht van diverse collega's aanhoudend geraakt werd en de onderlinge samenwerking steeds moeilijker begon te lopen. De afwezigheid van een volwaardig directeur zorgde voor een versterking van deze problematiek en verhoging van de druk op de teamverantwoordelijken. 2024 stond dan ook in teken van herstel van veerkracht. Er werd hiervoor ruimte gecreëerd door enerzijds in te grijpen in de planning (cf. witruimte en overname ipv twee eigen tentoonstellingen) en anderzijds het team punctueel te versterken (cf. coproducties, projectmedewerkers, ...). Een keuze die het museum kon maken omdat het voor het eerst volwaardig over zijn middelen kon beschikken

(zie OD 6.3) en omdat het koos om deze in te zetten op herstel in plaats van op groei. Het backofficeteam – waar de problematiek het hardst voelbaar is – heeft deze kans volwaardig gegrepen door te werken op eigen veerkrachtproblematieken, onderlinge spanning uit te klaren, verhogen van de fysieke aanwezigheid in het museum en opnieuw duidelijkheid te creëren in rollen, taken, samenwerkingen en doel vergaderingen. In het voorjaar was er ook een gezamenlijke studiereis van de teamverantwoordelijken naar Musée des Confluences in Lyon die meteen ook een soort teambuilding werd. In het najaar was er bovendien een teambuilding in de Plantentuin van Meise. Ondertussen zorgden informele nieuwsbrieven als MASTopper (= voorstelling collega), Het leven zoals het is (= kleine anekdotes uit het team) en de vele gezamenlijke middagpauzes voor een lijm tussen de collega's. Deze collectieve inspanning loonde en zorgt dat we in 2025 op kracht en met goesting de uitdagingen van dit beleidsplan aan kunnen gaan.

Het MAS zet in op een diverse, gelijkwaardige en inclusieve werkomgeving omdat het hoort bij de kernwaarden van het museum, maar ook omdat de maatschappelijke realiteit van de stad Antwerpen en de internationale beweging rond dekoloniseren daartoe uitnodigt. Het MAS heeft hiervoor deelgenomen aan het

4 Het MAS is een motiverende en meerstemmige werkomgeving

gezamenlijke traject van de Antwerpse Museumgroep met Voem vzw die vertrok vanuit een inclusiescan en een traject met de Reinwardt Academie op directeursniveau die onderzoekt in hoeverre de stedelijke musea collectief de uitdaging aan kunnen gaan.

Het MAS zelf heeft ingezet op het informeren van het team via infomomenten over 'Naar Antarctica', Green Team en ErfgoedLab en organiseerde twee klankbordgroepen over het tentoonstellingsbeleid waarbij inspraak gevraagd van alle backofficecollega's en een vertegenwoordiging van frontofficecollega's, gidsen en MiJH gevraagd werd. Op 16 oktober was er ook een infosessie voor de backoffice voor kolonisatie en dekolonisatie op het continent Amerika. De komst van het ErfgoedLab – die actief werkt met de erfgoedgemeenschappen in Antwerpen – gaf indirect ook een enorme boost aan het bewustzijn rond dit thema.

Meetbare actie

Investeren in interne kennisdeling (peter-/meterschap nieuwe collega) en collectieve leertrajecten (kennisoverdracht oude-nieuwe generatie).

Uitbouw en implementatie van ondersteunende tools die bijdragen tot een verbeterde interne communicatie.

Realisatie projecten en trajecten vanuit teamoverschrijdende samenwerkingen.

Indicator

2
acties per jaar

1
actie per jaar

2
acties per jaar

5

Het MAS maakt werk van duurzaam denken én handelen

De Antwerpse Museumgroep heeft beslist om samen te werken rond ecologische duurzaamheid door een Green Team op te richten op zowel museum- als groepsniveau. In 2024 waren er gesprekken met met experts van Greentrack Gent, het EcoHuis, de diensten Klimaat en Leefmilieu van de stad Antwerpen en het stadlab en engageerden de musea zich samen om tegen 2030 de totale CO2 voetafdruk aantoonbaar kleiner te maken. Er werden zeven operationele doelen geformuleerd:

- Een helder duurzaamheidsbeleid geënt op lokale, Vlaamse en internationale evoluties, kennis en kansen;
- de optimalisatie van het energiebeheer van gebouwen en collectie;
- meer groen en biodiversiteit op de sites;
- de verduurzaming van het aankoop- en materiaal beleid;
- een doordacht mobiliteitsbeleid voor collectie, medewerkers en bezoekers;
- een digitale duurzaamheid;
- het zichtbaar maken van hun duurzaamheidsacties en de sensibilisering van het publiek.

Het Green Team van het MAS realiseerde in 2024:

- Vooronderzoek voor verduurzaming tentoonstellingsmateriaal (zie OD 3.5)
- Op het vlak van gebouwbeheer en facility zetten we sterk in op het finaliseren van de installatie van LED-verlichting, en op beter gescheiden afvalbeheer, met een volumevermindering tot gevolg.
- Qua materiaalgebruik optimaliseerden we o.m. het publieksdrukwerk in de expo Vracht, en werken we met een systeem van recuperatie van de kartonnen panelen van evenementencommunicatie. In het atelier werken we zoveel mogelijk met recup materialen.

5 Het MAS maakt werk van duurzaam denken én handelen

- De meest relevante inhoudelijke realisatie was de expo 'Naar Antarctica', met een hedendaags wetenschappelijk luik in samenwerking met de International Polar Foundation, met veel aandacht voor onderzoek naar de klimaatopwarming. Wetenschapscommunicator en weervrouw Jacotte Brokken vatte de klimaatboodschap overtuigend samen in een video. Ook de randprogrammatie sensibiliseerde: klimaatdichter Pieter Van de Walle creëerde een nieuw gedicht bij de expo, en de Klimaatdichters maakten een podcast in samenwerking met het MAS. Tijdens Museumnacht waren er performances van Pieter Van de Walle en van kunstenaar Esther Kokmeijer met haar 'Polar Landscape Dinner'.

Meetbare actie

Inzetten op ervaringsuitwisseling, in stedelijke en Vlaamse netwerken.

Oprichting intern ecoteam en opmaak actieplan met aandacht voor quick wins en langduriger trajecten.

Indicator

5

**Kerngroep duurzaamheid
Antwerpse Musea**

3

**Werkgroep productie
Museumgroep**

1

**Netwerk productie
FARO ism Pulse**

Gerealiseerd

6

Het MAS betreft vrijwilligers bij de werking

Momenteel kunnen we rekenen op 77 gemotiveerde vrijwilligers. Zij werken in verschillende teams, elk vanuit hun eigen expertise en met een toegewijde MAS-begeleider. Er zijn 27 vrijwilligers die werken rond het behoud en beheer van de MAS-collectie (incl. maritieme buitencollectie), 11 rond collectieregistratie van foto's en scheepsplannen en 9 rond registratie van andere collecties, 16 gastheren en -vrouwen voor het bezoekersonthaal en 14 MAS in Jonge Handen. Onder hen 13 nieuwe vrijwilligers.

We organiseren twee verwenmomenten voor hen: een rondleiding en gezellig samenzijn bij elke nieuwe expo: 22/2 (Stad in Oorlog), 24/10 (Naar Antarctica) en zetten de vrijwilligerswerking in de kijker via het project in het Kijkdepot. Voor dit laatste doken 16 vrijwilligers in de depots van het museum en kozen elk een object dat hen

persoonlijk bijzonder raakt. Ze vertelden waarom ze dat stuk kozen en kwamen in beeld met een portret 'in actie'.

Meetbare actie

Verdere uitbouw van de bestaande vrijwilligerswerkingen, inclusief rekrutering (op maat van de noden) en begeleiding van (nieuwe) vrijwilligers.

Indicator

77
vrijwilligers

1.796
werkmomenten

7

Het MAS biedt kansen aan studenten en jonge professionals

Het MAS ondersteunde de balie in de zomermaanden met jobstudenten en experimenteerde in 2024 met een uitbreiding van deze manier van werken naar de weekends. Op deze manier konden studenten echt volwaardig meedraaien in het museum en relevante werkervaring opdoen. In 2025 wordt het experiment geëvalueerd.

Het MAS werkt structureel samen met de opleidingen industrieel schilderen en stellingenbouw voor het onderhoud van de maritieme buitencollectie, het creëren van oefenkansen en het verjongen van de ploeg rond dit erfgoed.

Het MAS bood in 2024 plaats aan 13 stagiaires uit verschillende opleidingen.

Meetbare actie

Structurele aandacht voor inbedding van stages bij de verschillende teams.

Experimenteren met betaalde stages en tijdelijke tewerkstellingsvormen als instroomkans in de culturele sector.

Indicator

6

Publiekswerking en onthaal

1

Communicatie

6

Collectie

Project
onthaal

MAS
Museum aan de Stroom

V.U. Lies Buyse